

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๔ ได้คะแนน O-NET ต่ำ มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๔ ได้คะแนน O-NET ต่ำ (๒) เพื่อเสนอแนวทางแก้ปัญหาให้นักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๔ ได้คะแนน O-NET ต่ำ

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๔ ที่ได้คะแนนเฉลี่ย O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๑ ต่ำกว่า ร้อยละ ๓๑ ในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ รวม ๓๒ โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้ (๑) ความพร้อมของนักเรียนด้านความรู้ตามหลักสูตร (๒) การเตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนการสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ (๓) ความตั้งใจในการทำข้อสอบของนักเรียน (๔) การจัดการเรียนการสอนของครู (๕) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน (๖) บทบาทของผู้ปกครอง และ (๗) บรรยากาศการสอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินการศึกษา มี ๓ ฉบับ คือ (๑) แบบสอบถามครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ (๒) แบบบันทึกข้อมูลจากการตรวจสอบเอกสาร หลักฐานและการสัมภาษณ์ และ (๓) ประเด็นคำถามในการประชุมเพื่อเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ต่ำ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามครูผู้สอน สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนตรวจสอบเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนรู้ และจัดประชุมผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนได้คะแนน O-NET ต่ำ โดยนำประเด็นข้อค้นพบที่ได้จากการสอบถาม สัมภาษณ์ และตรวจสอบเอกสารหลักฐาน มากำหนดเป็นประเด็นคำถาม ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณลักษณะใช้วิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และสังเคราะห์ข้อความ

ผลการวิจัย ได้ข้อค้นพบ ดังนี้

๑. สาเหตุที่ทำให้คะแนนสอบ O-NET ต่ำ

๑.๑ ตัวแปรที่อาจเป็นสาเหตุทำให้คะแนนสอบ O-NET ต่ำ ได้แก่ (๑) พื้นฐานความรู้ในชั้น ป.๕ (๒) การไม่ได้อ่านหนังสือทบทวนความรู้ก่อนสอบหรืออ่านหนังสือก่อนสอบน้อย (๓) นักเรียนไม่ได้ตั้งใจทำข้อสอบให้เต็มที่ตามเวลาที่มี (๔) การที่ครูไม่ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ด้วยตนเอง (๕) การที่ครูสอนไม่ตรงวิชาเอก ชั่วโมงสอนและงานพิเศษที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป การนิเทศภายในที่ยังไม่เน้นการจัดการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอนที่ยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน (๖) การที่ผู้ปกครองนักเรียนไม่ได้ติดตามการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิดปล่อยให้ครูดูแลการเรียนของตนเอง ไม่สามารถสอนการบ้านนักเรียน ไม่ได้ให้กำลังใจ อบรม สั่งสอน ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด (๗) การที่กรรมการไม่ได้ตรวจสอบความถูกต้องในการระบายกระดาษคำตอบของนักเรียน และการไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุจริตในการสอบ

๑.๒ ข้อค้นพบอื่นๆ คือ การเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูไม่ครบชั้น และได้รับการประเมินภายนอกรอบสองในช่วงก่อนหรือระหว่างการสอบ O-NET

๑.๓ สาเหตุที่นักเรียนได้คะแนนสอบ O-NET ต่ำ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์จากโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ประมาณร้อยละ ๑๐ ขึ้นไป กล่าวถึง มีดังนี้

ด้านนักเรียน นักเรียนมีปัญหาด้านการอ่าน ตั้งแต่อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง อ่านได้แต่ไม่เข้าใจ อ่านออกแต่วิเคราะห์โจทย์ไม่ได้ ไม่ตั้งใจทำข้อสอบ ทำข้อสอบเสร็จเร็ว สภาพครอบครัวของนักเรียนไม่เอื้อต่อการเรียน (เช่น ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่อ่านหนังสือไม่ออก ความรู้น้อยไม่สามารถสอนการบ้านได้ ไม่ได้กวดขันเรื่องการเรียนเป็นต้น) นักเรียนไม่สนใจเรียนไม่ตั้งใจเรียน พื้นฐานความรู้ของนักเรียนไม่ดี

ด้านครู ครูมีภาระงานมาก มีเวลาให้นักเรียนน้อย ไม่ได้ติดตามผลนักเรียนอย่างเต็มที่ ขาดครูทำให้อุดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง ครูยังขาดประสบการณ์และศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน ครูสอนไม่เต็มที่ด้วยสาเหตุต่างๆ ขาดการสอนซ่อมเสริมอย่างสม่ำเสมอ ครูอยู่ในระหว่างการทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ

ด้านอื่นๆ คือ ข้อสอบยาก ช่วงสอบโรงเรียนเข้ารับการประเมินภายนอกรอบสองจาก สมศ.

๒. ผลการประชุมเพื่อเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้คะแนน O-NET ต่ำ

ประเด็นคำถาม ๑) จะมีวิธีการบริหารจัดการอย่างไร ในสภาวะที่มีครูไม่ครบชั้น วิชาเอกไม่ครบทุกกลุ่มสาระให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูมีความสุขในการสอน นักเรียนสนุกกับการเรียน

แนวคิด/แนวทางในการบริหารจัดการ

กรณีครูไม่ครบชั้น

(๑) ยุบรวมโรงเรียนตามแนวคิด ๑ ตำบล ๑-๒ โรงเรียนประถมศึกษา

(๒) จัดโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกันเป็นโรงเรียนเครือข่าย เชิญชวนครูที่มีความรู้ความสามารถและเสียสละช่วยเวียสอนให้กับโรงเรียนเครือข่ายในวิชาที่ถนัด

(๓) จัดสอนแบบคณะชั้น โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้คณะชั้นที่ สพฐ. จัดทำให้
(๔) จัดสอนแบบบูรณาการกลุ่มสาระ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการที่
สพฐ. จัดทำให้

(๕) ใช้การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม
(๖) สพท. ตัดอัตรากำลังที่ถูกยุบ ย้าย หรือเกษียณไปตั้งที่โรงเรียนที่ขาดแคลนครู
(๗) สพท. เกลี่ยอัตรากำลังจากโรงเรียนที่อัตรากำลังเกินเกณฑ์ไปยังโรงเรียนที่
ขาดแคลนครู ทั้งครูผู้สอนและพนักงานธุรการ

(๘) สพท. คืบตำแหน่งที่ย้าย โอน หรือเกษียณให้โรงเรียนที่ขาดแคลนครูโดยเร็ว
และช่วยติดตามกรณีชื่อย้ายมาลงในตำแหน่งเป็นเวลานานแล้วแต่ตัวบุคคลยังไม่มาปฏิบัติงาน

กรณีครูสอนไม่ตรงวิชาเอก

(๑) โรงเรียน ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาองค์ความรู้ เทคนิควิธีการจัดการ
เรียนรู้ในวิชาที่ต้องสอนไม่ตรงวิชาเอก

(๒) ในวิชาหลัก เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และ
คอมพิวเตอร์ จัดครูที่ ตรงวิชาเอก หรือครูที่มีความรู้ความสามารถเข้าสอนเวียน ส่วนวิชาอื่นๆ ครูประจำ
ชั้นเป็นผู้สอนโดยอาจใช้การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี เป็นเครื่องช่วย

(๓) ขอความอนุเคราะห์วิทยากรที่มีความรู้จากโรงเรียนอื่นมาช่วยสอนโดย
โรงเรียนอำนวยความสะดวกเรื่องการเดินทาง

ประเด็นคำถาม ๒) จะมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร ให้นักเรียนที่มีความพร้อมแตกต่างกันได้
เรียนรู้และบรรลุมาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด

แนวคิด/แนวทางในการจัดการเรียนการสอน

(๑) โรงเรียนบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ
สูงสุด เน้นการรู้จักนักเรียนแต่ละคนอย่างรอบด้าน และมุ่งพัฒนานักเรียนทุกคนให้มีความเข้มแข็ง
สมบูรณ์ทั้งทางด้านจิตใจ ร่างกาย และมีสติปัญญาในการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐาน
ความเชื่อที่ว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้

(๒) โรงเรียนส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูผู้สอนได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่อง
หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลตามมาตรฐาน
การเรียนรู้ และนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้นำความรู้ไปปฏิบัติจริงเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และบรรลุ
มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร

(๓) โรงเรียนจัดระบบนิเทศภายใน เน้นการนิเทศการเรียนการสอนโดยผู้บริหาร
โรงเรียนและเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีโอกาสเยี่ยมชมชั้นเรียนอื่นๆ เป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ให้และ
ใช้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ เกิดผลดีแก่นักเรียนยิ่งขึ้น

(๔) โรงเรียนส่งเสริม สนับสนุน จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ให้ครูจัดการเรียนรู้และวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง เน้นการลงมือปฏิบัติจริง

(๕) ครูผู้สอนใช้เทคนิคต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจโดยใช้สื่ออย่างหลากหลาย กระตุ้นให้นักเรียนร่วมกิจกรรมและปฏิบัติได้ด้วยตนเองโดยครูเป็นผู้ชี้แนะ ฝึกให้นักเรียนรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตาม ครูเสริมแรงโดยคำพูดและรางวัลตามโอกาสและสถานการณ์ที่เหมาะสม

(๖) ครูเน้นการวัดและประเมินเพื่อการปรับปรุงพัฒนา โดยวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบการบรรลุผลการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด แล้วชี้ข้อบกพร่อง/จุดที่ควรปรับปรุงแก้ไข ให้นักเรียนได้แก้ไขหรือจัดการซ่อมเสริมทันทีด้วยวิธีการที่เหมาะสม อาจใช้เพื่อนสอนเพื่อน

(๗) โรงเรียนจัดค่ายซ่อมเสริมไว้ในตารางสอนสำหรับปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนที่ไม่บรรลุผลการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/มาตรฐานการเรียนรู้ และเสริมเพิ่มเติมให้นักเรียนที่บรรลุแล้วได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีต่างๆ ตามความเหมาะสม ใช้เทคนิคการจัดกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ ใช้เพื่อนสอนเพื่อน พี่สอนน้อง

ประเด็นคำถาม ๓) จะมีวิธีการดำเนินงานอย่างไร ให้โรงเรียนพร้อมรับการประเมินต่างๆ อยู่เสมอ

โดยไม่กระทบต่อวิถีชีวิตปกติของโรงเรียน

แนวคิด/แนวทางในการบริหารจัดการ

(๑) โรงเรียนทบทวนความรู้ความเข้าใจเรื่องการค้าดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนแก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันดำเนินการงานทุกอย่างของโรงเรียนให้เกิดคุณภาพ

(๒) ผู้บริหารโรงเรียนนำครูศึกษาทำความเข้าใจให้ตรงกันเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ. ๑๘ มาตรฐาน และ สมศ. ๑๔ มาตรฐาน) สำหรับยึดเป็นเป้าหมายในการดำเนินงานของโรงเรียน

(๓) โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเป้าหมายในการพัฒนาและวางแผนพัฒนาโดยอาศัยข้อมูลผลการประเมินต่างๆ ในรอบปีที่ผ่านมา ได้แก่ ผลการประเมินตนเองประจำปี (รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี การศึกษา SAR) ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนประจำปีการศึกษา (NT, O-NET, LAS) ผลการประเมินภายนอกจาก สมศ. เป็นต้น โดยเชื่อมโยงกับงานปกติของโรงเรียน

(๔) ผู้บริหารโรงเรียนกำกับติดตามการค้าดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ มีการประเมินระหว่างปฏิบัติเพื่อปรับปรุงแก้ไขการค้าดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) โรงเรียนจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน สะดวกในการเรียกใช้

(๖) สพท. จัดกรอบการดำเนินงานให้ชัดเจน เพื่อสะดวกแก่โรงเรียนในการวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกัน

(๗) สพท.บูรณาการการประเมินโรงเรียนในเรื่องต่างๆ เข้าด้วยกัน และประเมินในคราวเดียวกันเพื่อความสะดวกแก่โรงเรียนในการรับการประเมิน

ประเด็นคำถาม ๔) ทำอย่างไร การจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะไม่ว่าระดับใดจึงจะส่งผลทางบวกต่อผู้เกี่ยวข้อง

แนวคิด/แนวทางในการดำเนินการ

(๑) ผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะควรเป็นผลงานที่เกิดจากการพัฒนางานในหน้าที่จนเกิดผลดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานที่เกิดจากการพัฒนาการเรียนการสอนจนเห็นพัฒนาการที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างชัดเจน

(๒) ผู้จัดทำผลงานทางวิชาการมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ พัฒนาผลงานทางวิชาการไปพร้อมๆ กับการทำงานปกติ ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายกับงานปกติ

(๓) มีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. โรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ศึกษาผลการวิจัยครั้งนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของแนวทางในการแก้ปัญหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้คะแนน O-NET ต่ำ และนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสภาพโรงเรียนของตน

๒. โรงเรียนอื่น ๆ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๔ และเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ผลงานวิจัยครั้งนี้เป็นกรณีศึกษาเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขและป้องกันปัญหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้คะแนน O-NET ต่ำ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้คะแนน O-NET ต่ำคือ ความสามารถในการอ่าน ฉะนั้น น่าจะทำการวิจัยซ้ำโดยเพิ่มตัวแปรความสามารถในการอ่านและหาวิธีวัดความสามารถในการอ่านที่เหมาะสม

๒. ข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้คือการรวบรวมข้อมูลเมื่อนักเรียนจบชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๖
ไปแล้ว ทำให้ข้อมูลบางส่วนไม่สมบูรณ์ ฉะนั้น น่าจะทำการวิจัยซ้ำโดยเพิ่มตัวแปรเจตคติต่อวิชาและ
เจตคติต่อครูผู้สอน โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๖ ในช่วงก่อนสอบO-NET
ในปีการศึกษานั้น